

La Ciutat de Sarlat

ANDREU LONCA

LA CIUTAT FRANCESA DE SARLAT-LA CANÈDA, A LA REGIÓ DEL PERIGORD, CONSERVA ELS VELS AIRES MEDIEVALS

Sarlat – la Canèda és només la tercera població de la Dordogna, emperò el vell Sarlat, perquè el modern no se separa gaire d'una vila francesa contemporània. És una bella ciutat medieval, a l'entorn d'una abadia, amb aspiracions renaixentistes que va quedar fora de les grans vies de circulació i, doncs, ha restat estranyament aturada en el temps, amb les teulades fosques i obliqües. Quan hi entres, un dia d'hivern sense gota de sol, et sorprèn la rara concentració d'edificis, carrerons i carrers d'aire medieval. Un carreró dedicat a Bertrand de Born, que surt a la *Divina Comèdia* amb el cap a la mà. Entrem en un palau on hi exposa un artista: les escales de cargol et transporten a un temps pretèrit de manera instantània. Hi veiem, en especial, els palaus del segle XV i XVI que en el nostre país o foren devastats per les guerres o no se'ls dona cap im-

portància. El que Sarlat posseeix és la densitat d'edificis nobles que a primer cop d'ull recorden la cèlebre torre de Montaigne: àgilment rodona amb un caputxó de llosa al sostre. A l'oficina de turisme del lloc, una noia somrient et permet de resseguir amb la guia a la mà tots els edificis nobles que tenen una retirada. Els visitem malgrat el meu anarquisme divagatori medullar: des dels més bells als més deixats: una furgoneta s'ha aturat d'una d'aquestes torres apedaçades i hi veig l'escala de caragol de pedra, desgastada pels anys, amb els comptadors de la llum en un costat. La resta estan més ben conservats. Aquesta, però, té l'aroma del temps, que desgasta. El que em

soprèn de seguida és la casa pairal d'Etienne de la Boétie, que és al rovell de l'ou de la ciutat i ara alberga equipaments municipals. Etienne de la Boétie fou un humanista que gaudí d'una vida fulgurant: morí als trenta-dos anys. Sobretot el coneixem gràcies al seu amic i mentor, Michel de Montaigne, que en parla al seu cèlebre assaig intítulat *De la servitud voluntària*; el qual, si no m'erro, és inclòs als seus assaigs. La casa on nasqué ens parla d'un grup social emergent que s'immortalitzà en la pedra calcària, una mica daurada del Perigord. Fou una aristocràcia que es mostrava sobretot en façanes finament esculpides i torres poligonals o quadrades que eren una gran novetat en aquells nous entorns urbans. S'hi observa una mena de *joie de vivre* que contrastava amb la severa austeritat dels castells medievals com el de Beynac, per exemple, que domina la vall del Dordogna damunt de la roca. Si no m'erro, en aquestes torres eren habitades pels nous senyors del segle XVI, i s'hi aprecia una idea del confort, de la bellesa i del viure ciutadà que contrasta molt vivament amb l'edat mitjana: a la defensiva, guerrera i altiva. Les cases senyorials com les de Grézel, Génis o Vassal les vam resseguir amb el plànol a la mà gràcies a la tossuderia i l'ordre de la meua companya de viatge, altrament jo m'hauria dedicat només a divagar, a badar pels carrerons mirant els gats per les mansardes. Decididament les pedres duren més que els homes i les dones.